

..... CURS
..... 2025-2026

INFORME DE
RESULTATS

QÜESTIONARI SOBRE ABANDONAMENT ESCOLAR

PRESENTACIÓ I OBJECTIUS

Presentació

El present informe recull i analitza els resultats del Qüestionari sobre Abandonament Escolar dirigit a l'alumnat d'Educació Secundària Obligatòria (1r a 4t d'ESO) i de Formació Professional Bàsica (FPB) de les Illes Balears durant el curs 2025–2026. La recollida de dades s'ha realitzat en centres públics, concertats i privats de l'arxipèlag, amb una mostra total de 10.750 respostes vàlides.

L'abandonament escolar prematur és un dels reptes educatius i socials més rellevants de les Illes Balears, una comunitat que històricament ha presentat taxes superiors a la mitjana estatal i europea. Comprendre les causes, percepcions i vivències de l'alumnat és essencial per dissenyar polítiques educatives efectives i intervencions preventives que permetin reduir l'abandonament i millorar el benestar dels joves.

Aquest informe va dirigit a tots els sectors de la comunitat educativa: equips directius, docents, orientadors i orientadores, famílies, representants de l'alumnat, personal de serveis educatius i responsables de política educativa. El Consell Escolar de les Illes Balears (CEIB) és l'organisme que ha impulsat i coordinat aquest estudi.

Objectius de l'estudi

	Objectius
1	Identificar els factors de risc associats al pensament d'abandonament escolar entre l'alumnat de secundària i FPB.
2	Analitzar el benestar emocional, el sentiment de pertinença i la relació amb la comunitat educativa.
3	Avaluar la percepció de l'alumnat sobre la qualitat de l'ensenyament, la metodologia i el suport rebut.
4	Explorar el paper de la família en la motivació i la continuïtat educativa.
5	Detectar factors externs (econòmics, familiars, de salut) que dificulten la regularitat escolar.
6	Formular recomanacions per a la millora de la inclusió, la motivació i la retenció educativa.

ÍNDEX DE CONTINGUTS

1. Metodologia i descripció de la mostra
 2. Transició educativa i sentiment de benvinguda
 3. Benestar emocional i sentiment de pertinença
 4. Motivació i significativitat dels aprenentatges
 5. Metodologia docent: percepció i preferències
 6. Relació amb el professorat
 7. Convivència i relacions entre iguals
 8. Orientació i coneixement del futur formatiu
 9. Pensament d'abandonament escolar: prevalença i motius
 10. El paper de la família
 11. Factors externs i obstacles a la regularitat
 12. Anàlisi qualitativa: veus de l'alumnat
 13. Conclusions i propostes de millora
-

1. METODOLOGIA I DESCRIPCIÓ DE LA MOSTRA

Disseny de l'estudi

L'estudi s'ha basat en un qüestionari estructurat d'administració en línia, distribuït als centres educatius de les Illes Balears durant el primer i el segon trimestre del curs 2025–2026. El qüestionari consta de 34 ítems que combinen preguntes de resposta única, resposta múltiple i camps oberts, organitzats en set blocs: perfil sociodemogràfic, la teva experiència al teu centre educatiu, les classes i l'aprenentatge, relació amb el professorat i companys/es, el teu futur i les teves opcions, àmbit familiar i les teves idees per millorar.

La població objectiu és l'alumnat matriculat en cursos de 1r a 4t d'ESO i en programes de Formació Professional Bàsica (FPB) de centres públics, concertats i privats de les Illes Balears, amb una franja d'edat compresa entre els 12 i els 17 anys. La participació va ser voluntària i anònima, i les dades han estat tractades de forma agregada per garantir la confidencialitat.

L'estudi s'ha basat en un qüestionari estructurat d'administració en línia, distribuït als centres educatius de les Illes Balears durant el primer i el segon trimestre del curs 2025–2026. Aquest qüestionari ha estat oberta durant 2 mesos i consta de 34 ítems que combinen preguntes de resposta única, resposta múltiple i camps oberts, organitzats en set blocs: perfil sociodemogràfic, la teva experiència al teu centre educatiu, les classes i l'aprenentatge, relació amb el professorat i companys/es, el teu futur i les teves opcions, àmbit familiar i les teves idees per millorar.

La població objectiu és l'alumnat matriculat en cursos de 1r a 4t d'ESO i en programes de Formació Professional Bàsica (FPB) de centres públics, concertats i privats de les Illes Balears, amb una franja d'edat compresa entre els 12 i els 17 anys. En total, s'han obtingut 10.750 respostes dels 53.472¹ alumnes matriculats en aquests dos ensenyaments, la qual cosa suposa un 20,1% de participació. La participació va ser voluntària i anònima, i les dades han estat tractades de forma agregada per garantir la confidencialitat.

Nota (1). Darrera dada de matrícula oficial definitiva: curs 2024-2025.

Descripció de la mostra

10.750 Respostes vàlides	50,2% Homes	48,6% Dones	1,2% No binari
------------------------------------	-----------------------	-----------------------	--------------------------

Curs actual 10.750 respostes

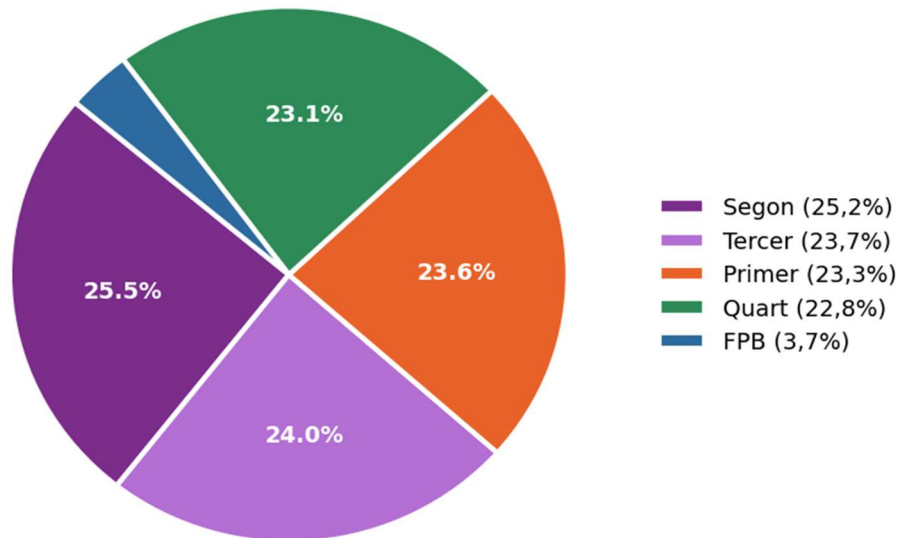

Figura 1.1. Distribució de la mostra per curs.

Gènere 10.750 respostes

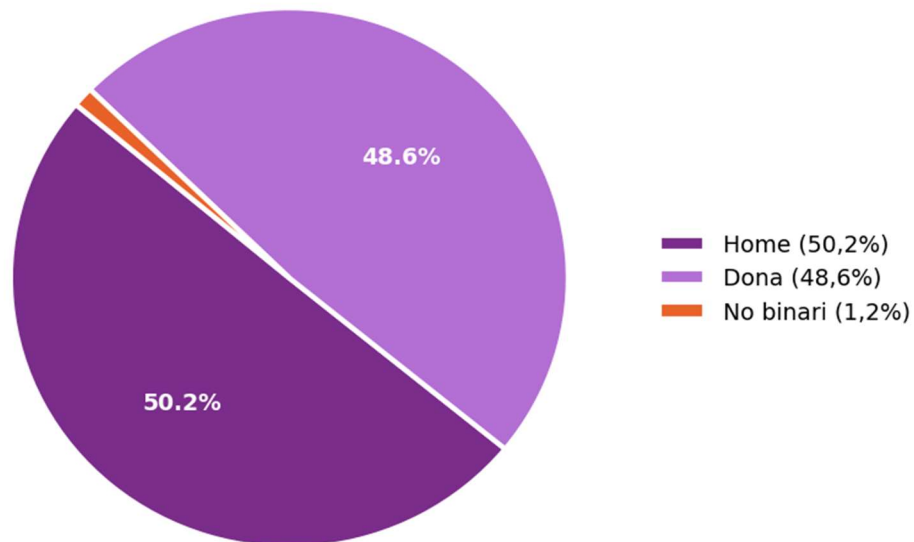

Figura 1.2. Distribució de la mostra per gènere.

Limitacions metodològiques

Cal tenir en compte que la participació va ser voluntària i que no es disposa d'informació sobre la titularitat específica de cada centre (públic, concertat o privat) per a cada resposta individual. Els resultats han d'interpretar-se com una aproximació a les percepcions de l'alumnat en l'àmbit de les Balears, sense possibilitat de generalització estadística estricta a tota la població.

2. TRANSICIÓ EDUCATIVA I SENTIMENT DE BENVINGUDA

Com es viu el pas de primària a l'ESO

La transició de l'educació primària a la secundària és un moment especialment crític en la trajectòria educativa. Canviar d'etapa i, sovint, de centre implica afrontar nous reptes acadèmics i socials, i la manera en què es viu aquest canvi pot tenir un impacte significatiu en la motivació i el benestar posterior de l'alumnat.

Com vas afrontar el teu pas de primària a ESO? 10.750 respostes

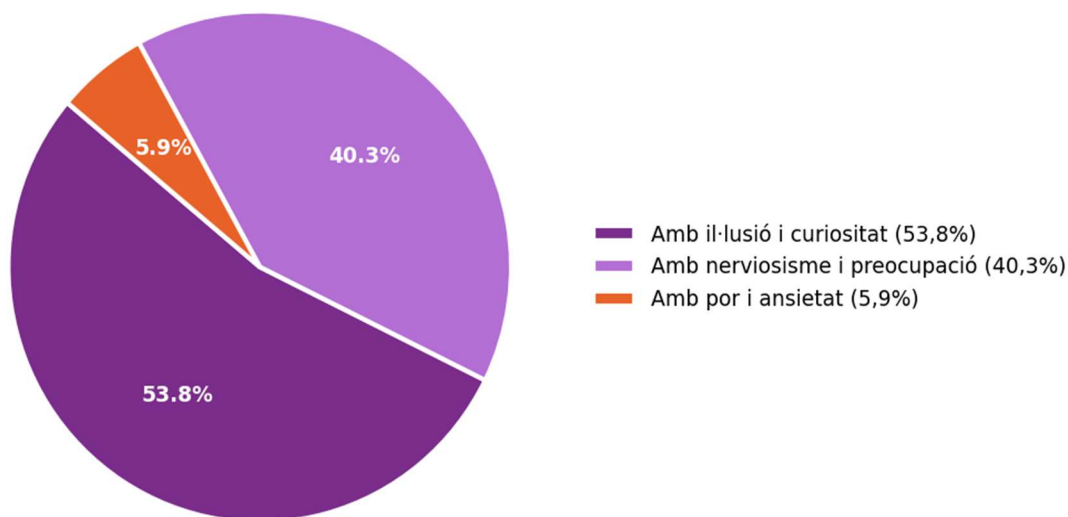

Figura 2.1. Com va afrontar l'alumnat el pas de primària a l'ESO.

El **53,8%** de l'alumnat va viure la transició amb il·lusió i curiositat. No obstant, el **40,3%** ho va fer amb nerviosisme i preocupació, i el **5,9%** va expressar por i ansietat. Gairebé la meitat de l'alumnat experimenta graus notables d'angoixa davant del canvi, cosa que posa de manifest la importància dels protocols d'acollida i acompanyament en el trànsit entre etapes.

Sentiment de benvinguda en arribar al centre

**Et vares sentir acollit/da al nou centre o a la nova etapa
(si no vares canviar de centre)?
10.750 respostes**

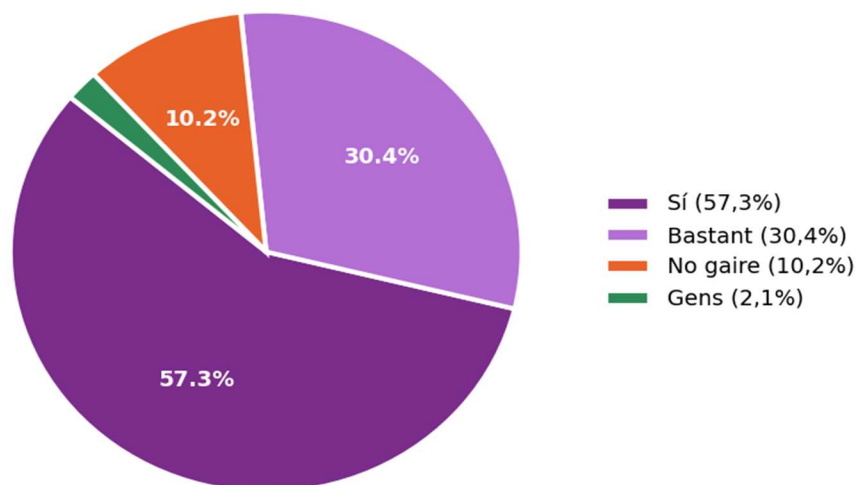

Figura 2.2. Sentiment de benvinguda en l'acollida al centre.

El **87,7%** de l'alumnat declara haver-se sentit acollit/da i benvingut/da (sumant les respostes 'Sí' i 'Bastant'). Malgrat tot, un **12,3%** expressa que no s'ha sentit adequadament rebut, dada que representa aproximadament 1.320 persones. Aquests alumnes estan en situació de major vulnerabilitat davant de possibles processos de desvinculació escolar.

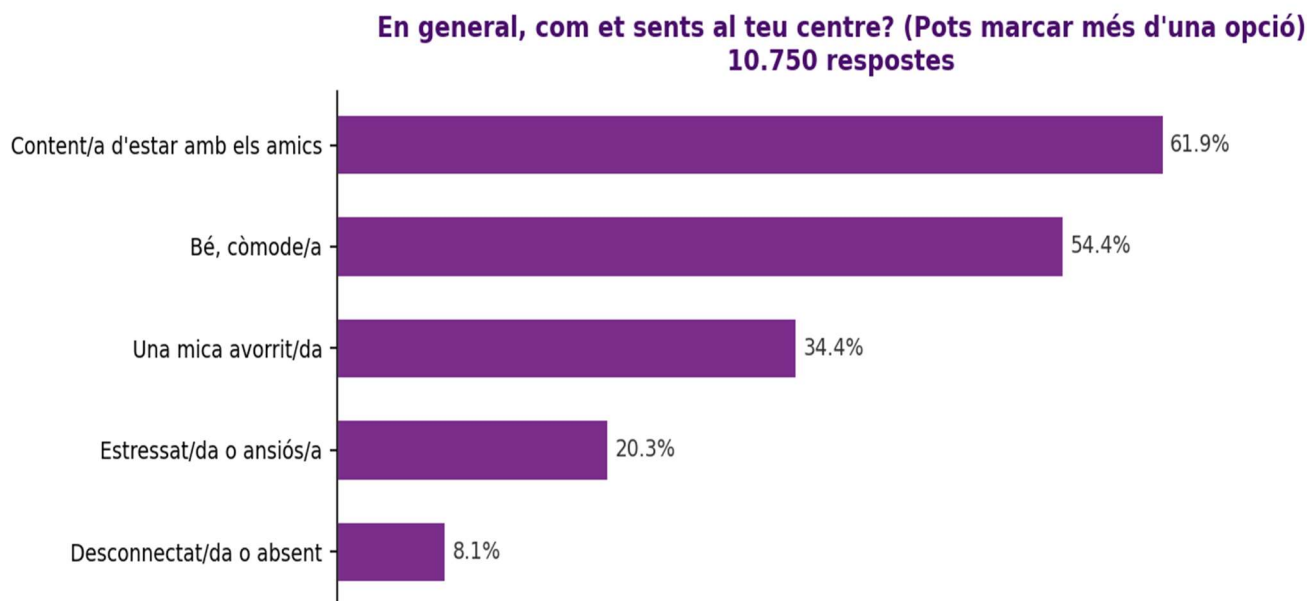
Un bon protocol d'acollida en l'inici d'etapa és un factor protector contra l'abandonament. La percepció d'exclusió o invisibilitat en els primers contactes amb el centre pot generar dinàmiques de distanciament difícils de revertir posteriorment. És important que els centres disposin de tutories específiques d'acollida, figures de referència per a l'alumnat nou i activitats de cohesió de grup a l'inici de curs.

3. BENESTAR EMOCIONAL I SENTIMENT DE PERTINENÇA

Com es sent l'alumnat al centre educatiu

El benestar emocional és un dels predictors més sòlids de la permanència en el sistema educatiu. Quan els joves se senten bé, segurs i part de la seva comunitat escolar, les probabilitats d'abandonament es poden reduir de manera molt significativa.

Benestar general al centre

Pregunta de resposta múltiple: els percentatges no sumen 100%

Figura 3.1. Com es sent l'alumnat en general al centre (resposta múltiple).

El **61,9%** de l'alumnat se sent content/a d'estar amb les amistats, i el **54,4%** es troba bé i còmode/a al centre. Però, el **34,4%** experimenta avorriment de manera habitual, i el **20,3%** se sent estressat/da o ansiós/a. El **8,1%** se sent desconnectat/da o absent, indicador d'un risc seriós de desvinculació escolar.

Seguretat al centre

Et sents segur/a?
10.750 respostes

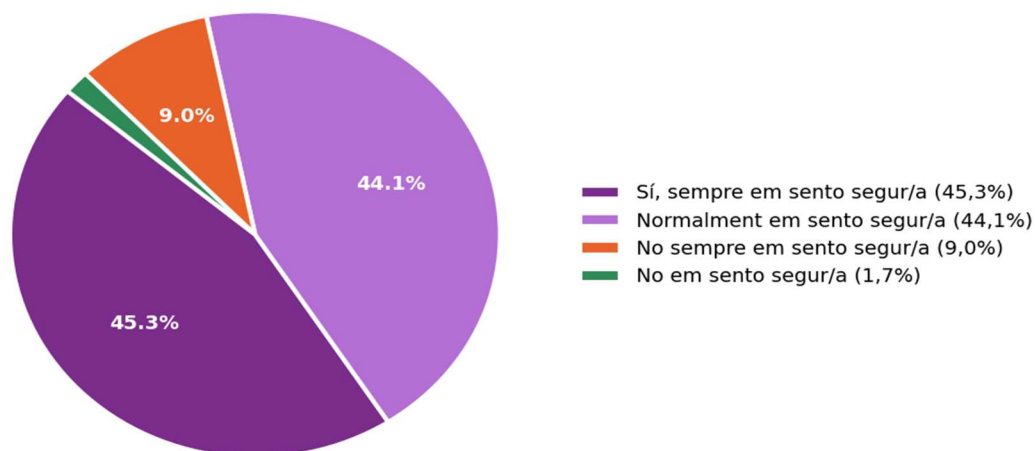
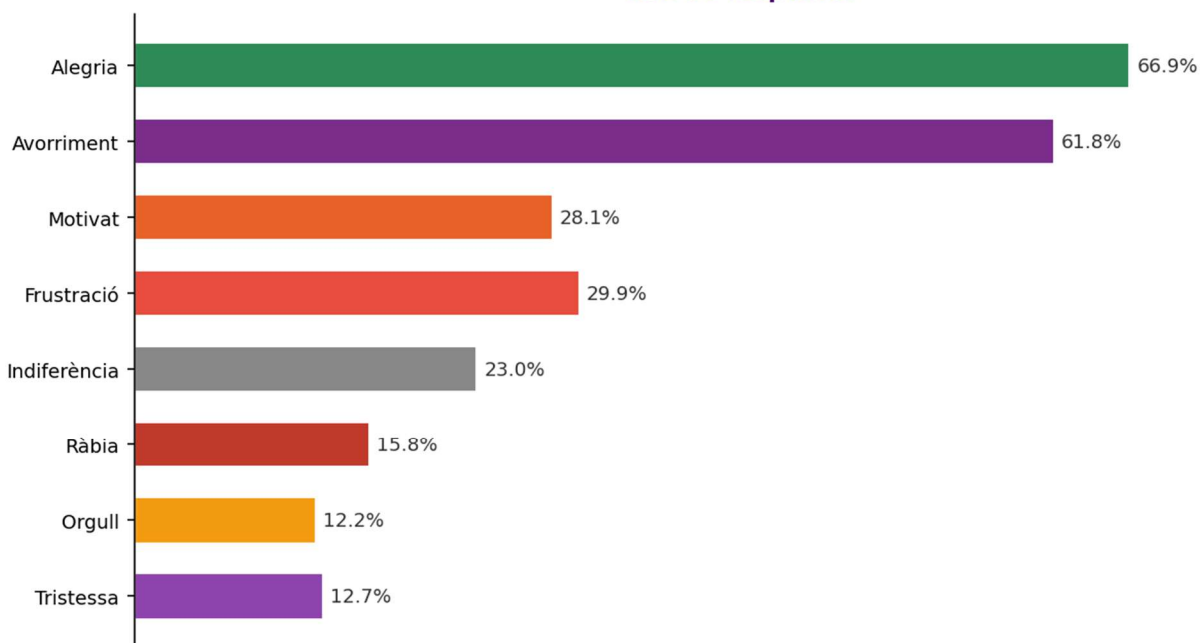

Figura 3.2. Sentiment de seguretat de l'alumnat al centre.

El **89,4%** de l'alumnat es declara segur/a al centre educatiu (sempre o normalment). No obstant, el **10,7%** reporta dificultats relacionades amb la seguretat, xifra que cal prendre seriosament ja que la inseguretat percebuda al centre és un factor de risc directe per a l'absentisme i l'abandonament.

Emocions més freqüents al centre

Quines emocions sents més sovint quan estàs al centre educatiu?
(Pots marcar més d'una opció o escriure una altra)
10.750 respostes

Pregunta de resposta múltiple: els percentatges no sumen 100%

Figura 3.3. Emocions més freqüents citades per l'alumnat al centre (resposta múltiple).

L'alegria (66,9%) i l'avorriment (61,8%) emergeixen com les emocions més presents, seguides de la motivació (28,1%) i la frustració (29,9%). La co-existència de l'alegria i l'avorriment com a emocions dominants és especialment reveladora: l'alumnat troba en les relacions socials una font d'alegria, però percep la dinàmica acadèmica com a poc estimulant. L'avorriment és un dels factors de risc més directament associats amb el pensament d'abandonament.

Sentiment de pertinença al centre

Fins a quin punt et sents part del teu centre educatiu?
Marca l'opció que millor reflecteix el teu sentiment:
10.750 respostes

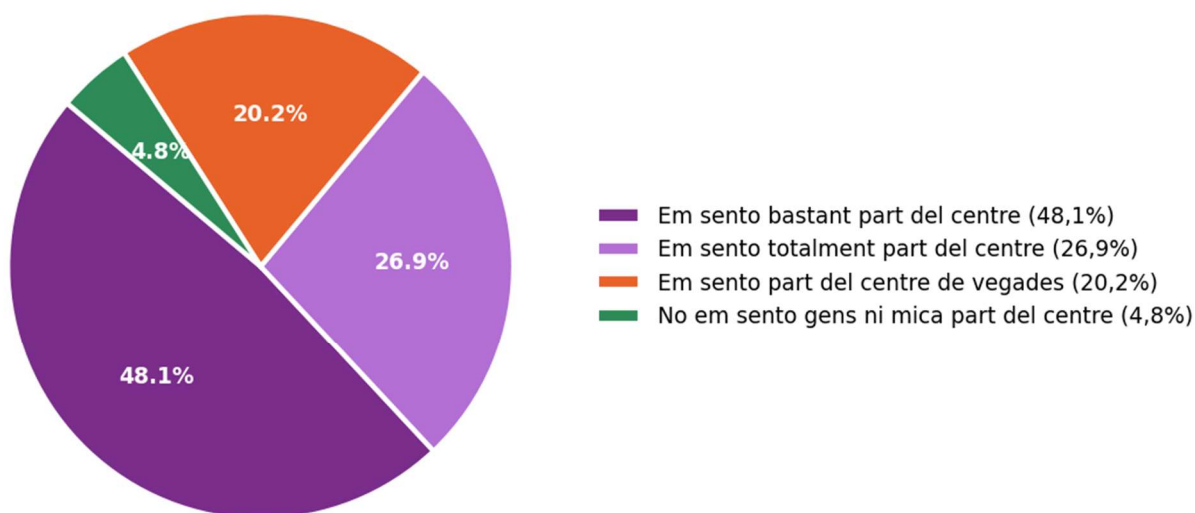

Figura 3.4. Sentiment de pertinença al centre educatiu.

El 75% de l'alumnat se sent part del seu centre de manera significativa (totalment o bastant). Un **20,2%** ho experimenta de manera intermitent, i el **4,8%** —unes 516 persones— no se sent part del centre en absolut. Aquests alumnes presenten un risc molt elevat d'abandonament.

El sentiment de pertinença és un dels factors protectors més potents contra l'abandonament. Construir aquesta pertinença requereix pràctiques d'aula inclusives, estructures de participació real de l'alumnat i una cultura de centre que valori la diversitat de trajectòries, interessos i capacitats.

4. MOTIVACIÓ I SIGNIFICATIVITAT DELS APRENTATGES

Rellevància dels continguts per a l'alumnat

El que aprens a les classes t'interessa i et sembla important per a la teva vida i el teu futur?
10.750 respostes

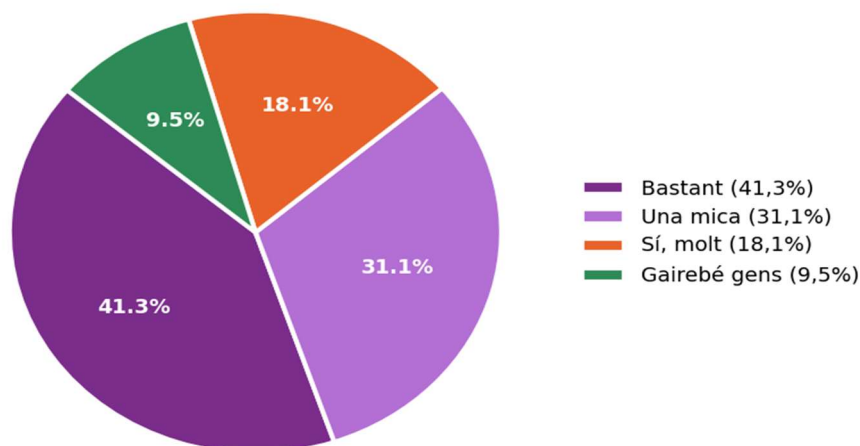

Figura 4.1. Percepció de rellevància dels aprenentatges.

El **59,4%** de l'alumnat troba bastant o molt interessant el que aprèn i ho considera rellevant per al seu futur però, el **31,1%** ho percep poc rellevant i el **9,5%** considera que els aprenentatges gairebé no tenen connexió amb la seva vida. Sumats, gairebé quatre de cada deu alumnes presenten una connexió feble amb el currículum.

Comprensió dels continguts de classe

Entens el que s'explica a les classes?
10.750 respostes

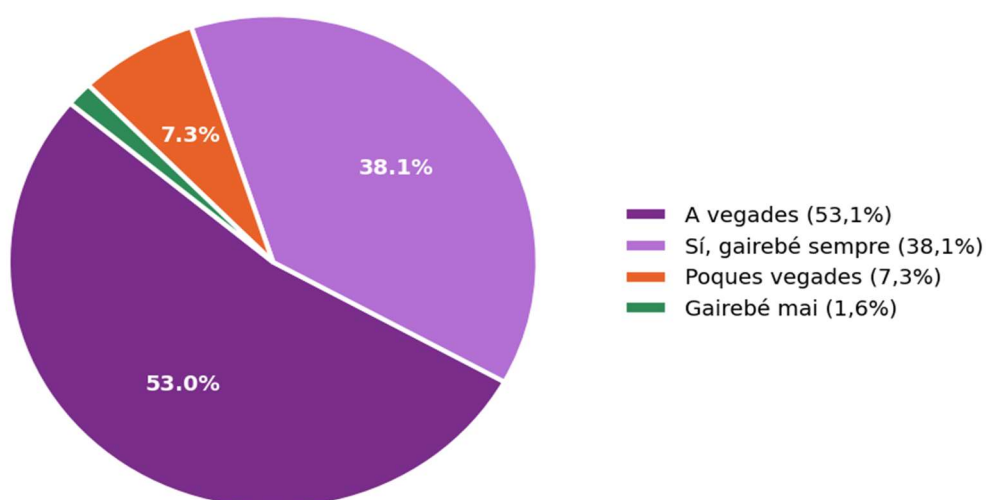

Figura 4.2. Comprensió dels continguts explicats a classe.

El **38,1%** entén gairebé sempre el que s'explica, mentre que el **53,1%** ho fa només a vegades. Prop del **8,9%** presenta dificultats importants de comprensió (poques vegades o gairebé mai). La falta de comprensió continuada genera frustració i sensació d'incapacitat.

Suport quan hi ha dificultats

Quan tens alguna dificultat per seguir la classe, reps el suport necessari?
10.750 respostes

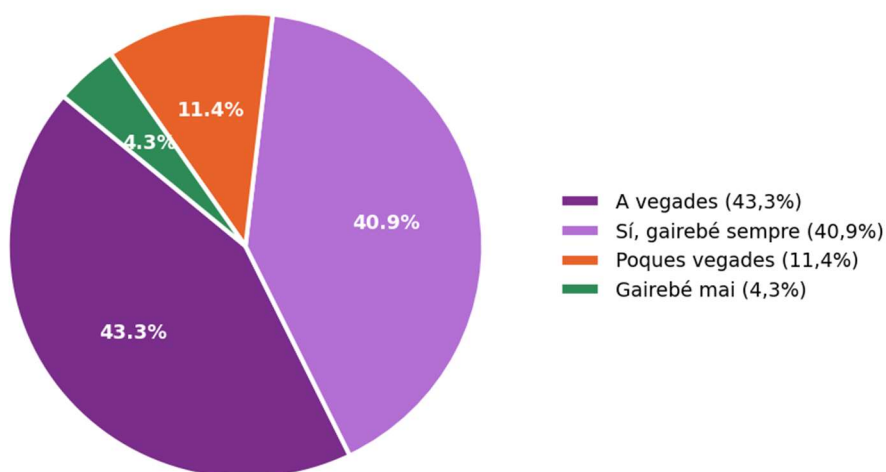

Figura 4.3. Percepció de suport davant de dificultats d'aprenentatge.

El **40,9%** rep el suport necessari gairebé sempre. No obstant, el **15,7%** considera que gairebé no rep o no rep suport, xifra que representa aproximadament 1.688 persones que afronten les dificultats acadèmiques sense l'acompanyament necessari.

Autoeficàcia: la capacitat percebuda d'aprendre

Et sents capaç d'aprendre?
10.750 respostes

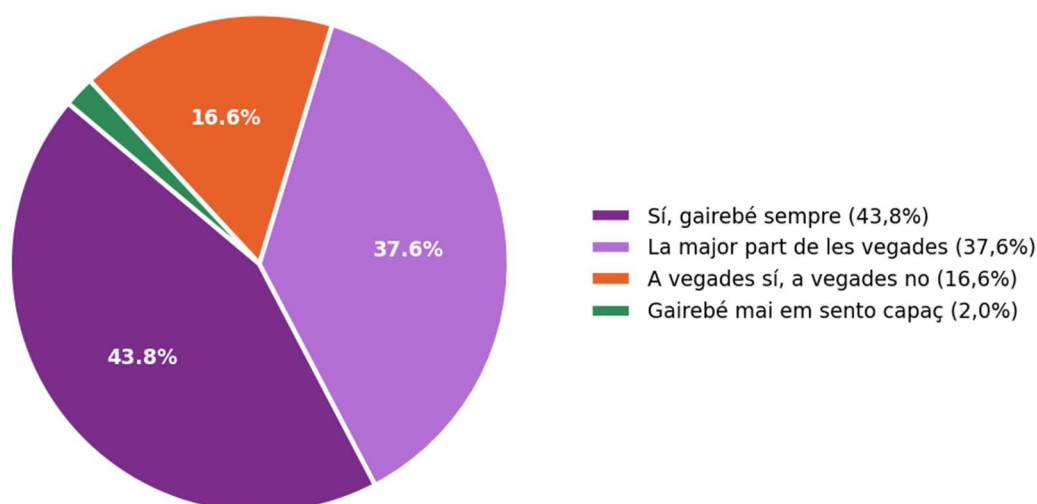

Figura 4.4. Autoeficàcia percebuda per l'alumnat.

El **43,8%** es mostra confiat/da en la seva capacitat d'aprendre gairebé sempre. El **2,0%** té una percepció molt negativa de la pròpia competència. La baixa autoeficàcia percebuda és un dels factors psicològics més fortament associats amb el risc d'abandonament escolar prematur.

Factors que ajuden a sentir-se capaç d'aprendre

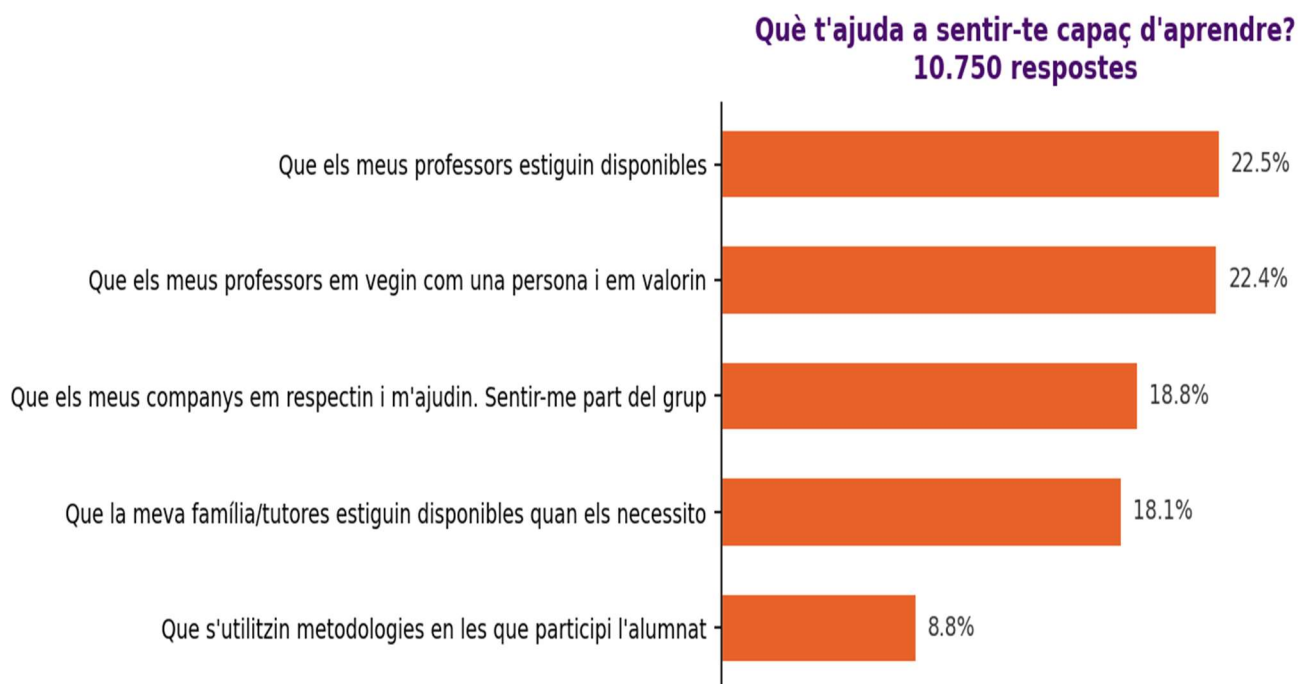

Figura 4.5. Factors que ajuden l'alumnat a sentir-se capaç d'aprendre.

L'alumnat identifica quatre factors principals que els fan sentir capaços d'aprendre: que el professorat estigui disponible (22,5%), que el professorat els vegi com a persones i els valori (22,4%), que els seus companys i companyes els respectin i ajudin (18,8%), i que la família o tutors estiguin disponibles (18,1%). La participació activa en les metodologies ocupa una posició secundària (8,8%), però és significativa.

Les dades indiquen que un sector important de l'alumnat es troba desconnectat dels continguts curriculars. Cal un replantejament curricular que connecti els aprenentatges amb la realitat dels joves, i un model de suport a l'aprenentatge més proactiu i personalitzat. La disponibilitat i el vincle emocional del professorat emergeixen com a factors decisius per a la motivació.

5. METODOLOGIA DOCENT: PERCEPCIÓ I PREFERÈNCIES

Metodologia actual percebuda

Les classes segueixen una metodologia participativa i competencial (treball cooperatiu, projectes...) o més tradicional (explicacions, seguir el llibre de text...)?
10.750 respostes

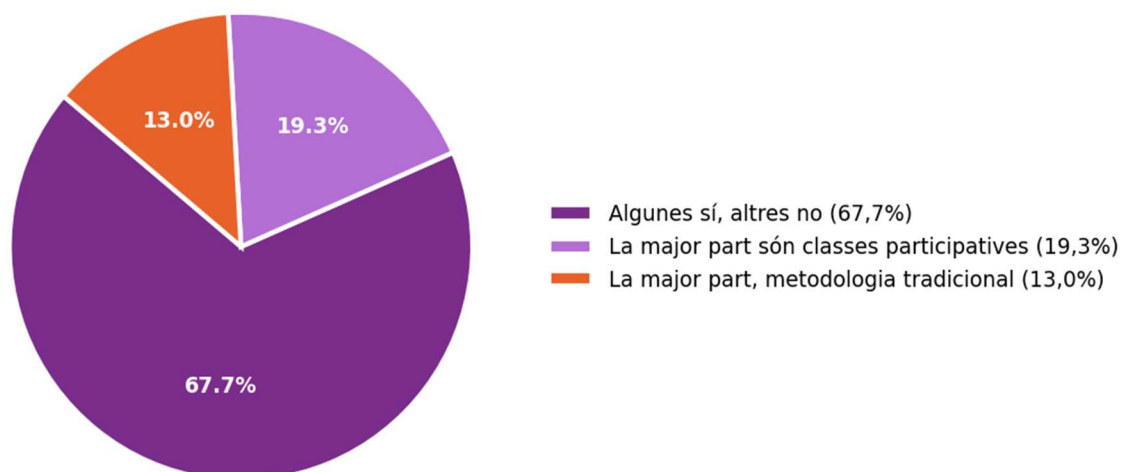
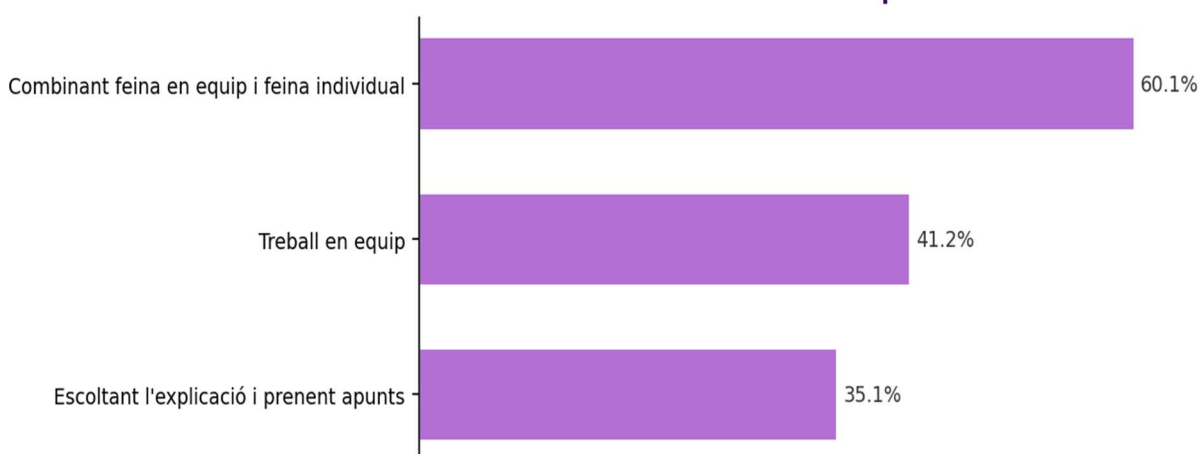

Figura 5.1. Percepció de la metodologia docent actual.

El **67,7%** de l'alumnat percep una realitat mixta: algunes classes participatives i d'altres no. El **19,3%** percep una metodologia predominantment participativa, i el **13,0%** descriu les seves classes com fonamentalment tradicionals.

Metodologia preferida per l'alumnat

Quina metodologia consideres que afavoreix més el teu aprenentatge? (pots triar més d'una)
10.750 respostes

Pregunta de resposta múltiple

Figura 5.2. Metodologies d'aprenentatge preferides per l'alumnat (resposta múltiple).

La metodologia preferida de manera majoritària és la que combina el treball en equip amb la feina individual (60,1%), seguida del treball en equip (41,2%) i, en tercer lloc, de l'escolta activa amb presa d'apunts (35,1%). Aquesta distribució reflecteix que l'alumnat no rebutja les metodologies tradicionals per complet, però valora molt la col·laboració i la participació activa.

La coincidència entre la metodologia preferida per l'alumnat i les metodologies actives promogudes per la investigació educativa ofereix una oportunitat clara per transformar les pràctiques d'aula. Invertir en formació docent en metodologies actives, aprenentatge basat en projectes i treball cooperatiu podria tenir un impacte positiu directe en la implicació i la retenció escolar.

6. RELACIÓ AMB EL PROFESSORAT

Qualitat de la relació docent-alumnat

Com és la relació amb els teus professors/es?
10.750 respostes

Figura 6.1. Percepció de la relació entre alumnat i professorat.

El **46,7%** manifesta una relació satisfactòria amb el professorat. La majoria, el **51,3%**, descriu una relació variable segons el docent. Únicament el **1,9%** reporta una mala relació generalitzada. La variabilitat docent és la norma: l'alumnat experimenta realitats molt diverses en funció del professor o professora.

Confiança del professorat en l'alumnat

Creus que els teus professors/es confien en les teves capacitats i et donen suport quan ho necessites?
10.750 respostes

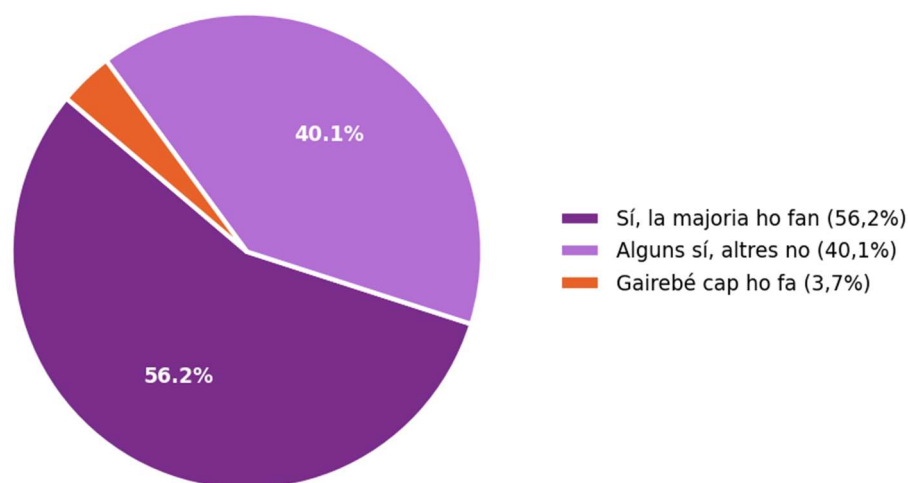

Figura 6.2. Percepció de confiança del professorat en les capacitats de l'alumnat.

El **56,2%** de l'alumnat percep que el professorat confia en les seves capacitats i l'acompanya quan ho necessita. El **3,7%** considera que gairebé cap docent ho fa, dada que s'associa directament amb baixa motivació i sentiment de no ser vist ni valorat.

Sentiment de valoració

Et sents valorat/da pel que saps fer bé o pel teu esforç?
10.750 respostes

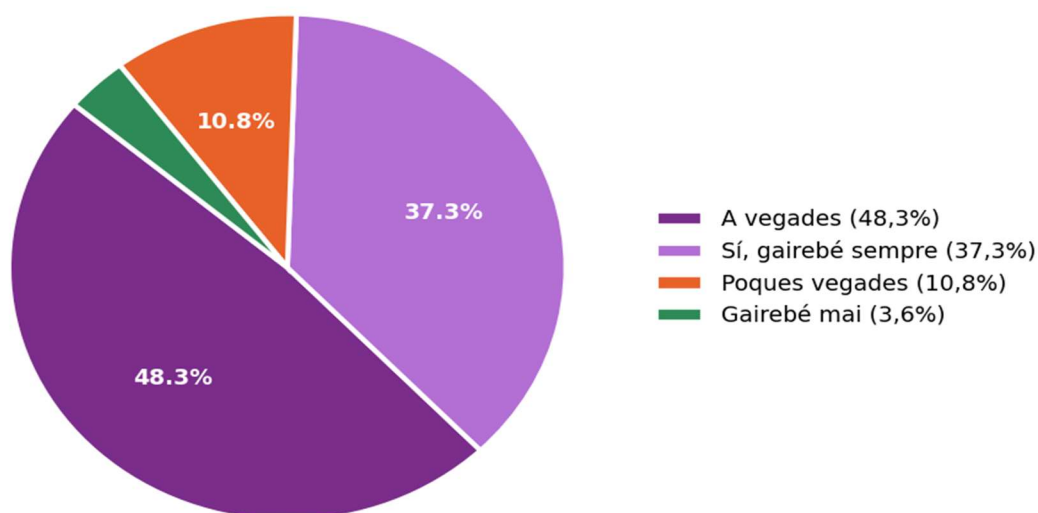

Figura 6.3. Sentiment de reconeixement i valoració per part del professorat.

El **37,3%** se sent reconegut/da gairebé sempre. No obstant, el **14,4%** rarament se sent valorat/da, xifra que representa al voltant de 1.548 alumnes. El reconeixement explícit de l'esforç és una eina bàsica amb un enorme impacte emocional sobre els joves.

La percepció de ser vist/a, escoltat/a i confiat/da pel professorat és un factor protector de primer ordre davant de l'abandonament. Les dades suggereixen la necessitat d'enfortir les competències relacionals del professorat, especialment en la gestió emocional de l'aula, l'escolta activa i el reconeixement dels progressos individuals.

7. CONVIVÈNCIA I RELACIONS ENTRE IGUALS

Sentiment de pertinença al grup classe

Et sents part del teu grup classe?
10.750 respostes

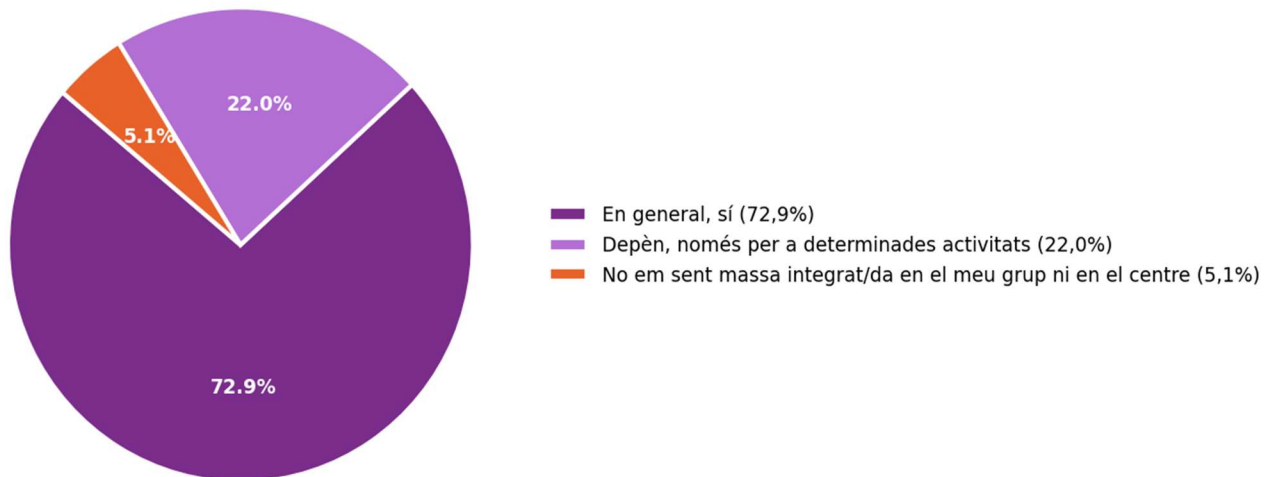

Figura 7.1. Sentiment de pertinença al grup classe.

El **72,9%** de l'alumnat se sent part del seu grup classe. Un **5,1%** no se sent integrat/da, xifra que, malgrat ser minoritària, representa alumnes amb un risc elevat de desvinculació.

Relació amb els companys i companyes

Tens una bona relació i et sents valorat pels companys?
10.750 respostes

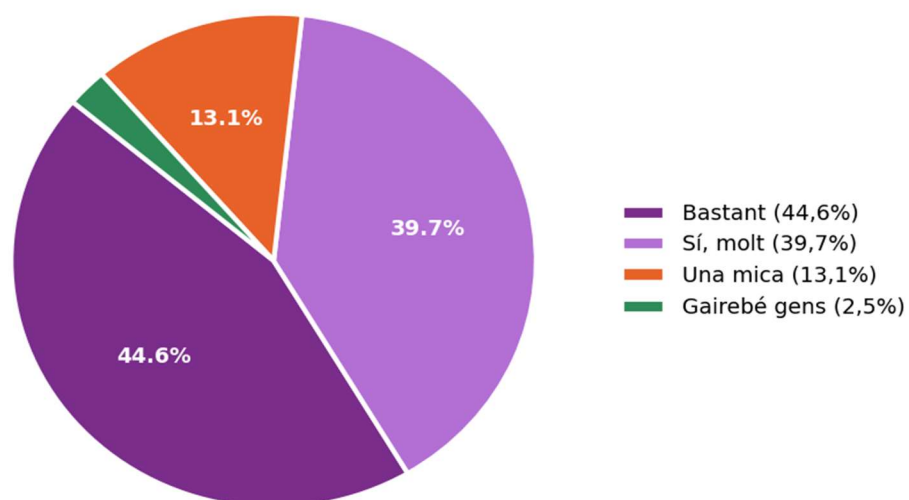

Figura 7.2. Percepció de la qualitat de les relacions entre iguals.

El 84,3% de l'alumnat considera que té una bona relació amb els seus companys i companyes ('Sí, molt' + 'Bastant'). Un **13,1%** la considera limitada, i el **2,5%** gairebé no se sent valorat/da pel grup.

La qualitat de les relacions entre iguals és clau per al desenvolupament socioemocional dels adolescents. Les dinàmiques d'exclusió, la invisibilitat social i les relacions conflictives interfereixen directament en el rendiment acadèmic. Els programes de tutoria entre iguals i les activitats de cohesió grupal han demostrat ser eines eficaces per millorar el clima relacional.

8. ORIENTACIÓ I CONEIXEMENT DEL FUTUR FORMATIU

Coneixement de les opcions formatives post-ESO

Coneixes quines opcions tens quan acabis l'ESO per continuar amb la teva formació? (Batxillerat, Formació Professional, etc.)?

10.750 respostes

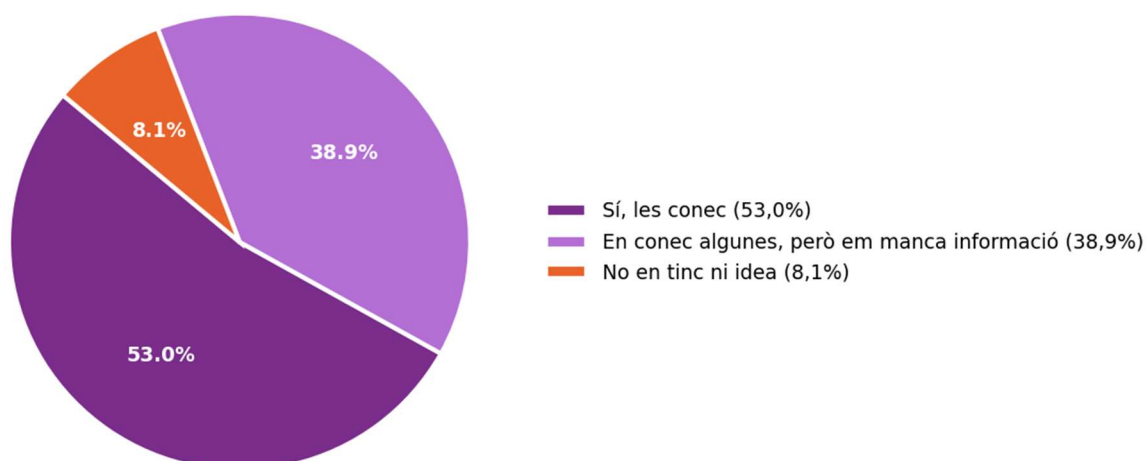

Figura 8.1. Grau de coneixement de les opcions formatives post-ESO.

El **53,0%** declara conèixer bé les opcions disponibles. Un significatiu **38,9%** en coneix algunes però necessita més informació, i el **8,1%** —unes 871 persones— no té cap informació sobre les vies formatives post-ESO.

Orientació rebuda al centre educatiu

Sents que reps prou orientació al teu centre sobre el teu futur educatiu i professional?

10.750 respostes

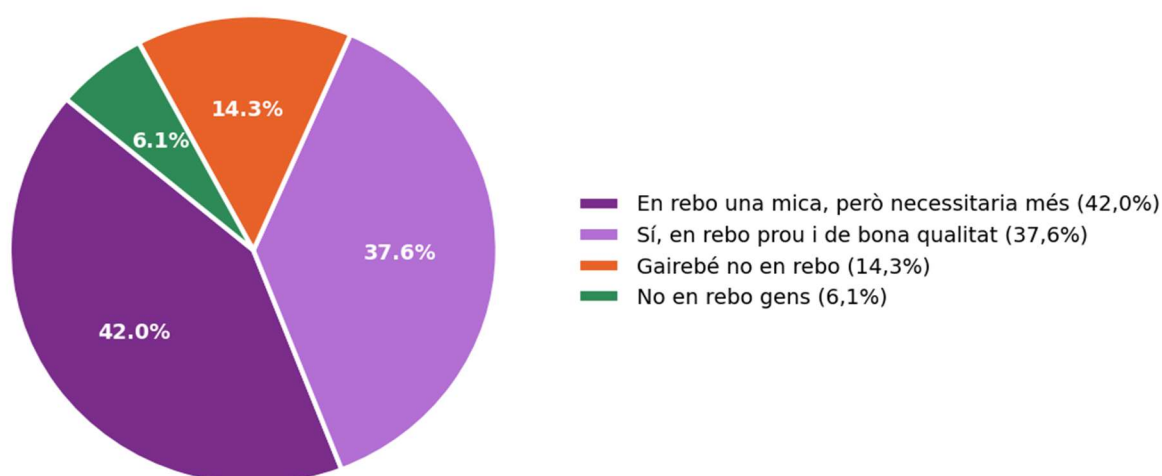
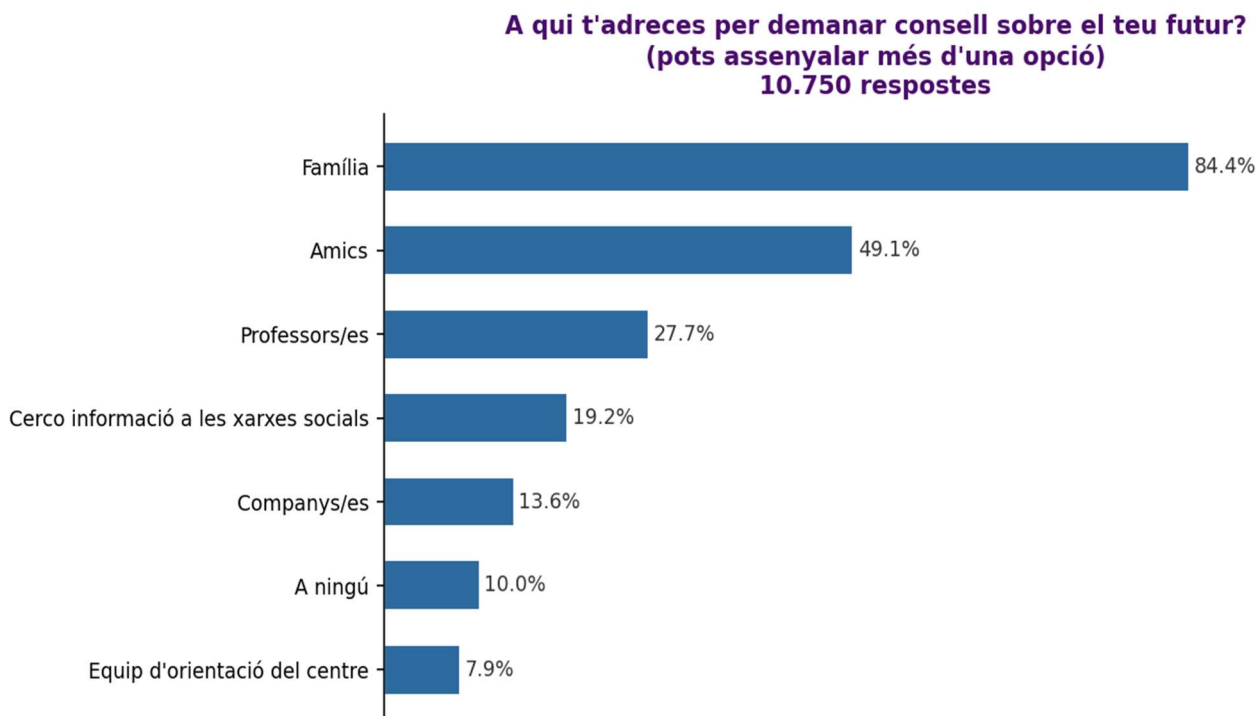

Figura 8.2. Percepció de suficiència de l'orientació rebuda al centre.

El **37,6%** considera que l'orientació rebuda és suficient i de qualitat. No obstant, el **42,0%** considera que necessitaria més orientació, i el **20,4%** pràcticament no rep orientació. Sumats, gairebé dos terços de l'alumnat demanda una orientació de major qualitat o freqüència.

A qui recorre l'alumnat per demanar consell sobre el futur

Pregunta de resposta múltiple

Figura 8.3. Agents consultats per l'alumnat en matèria d'orientació (resposta múltiple).

La família és la principal font de consell per a l'alumnat (84,4%), seguida de les amistats (49,1%) i el professorat (27,7%). L'equip d'orientació del centre ocupa l'última posició (7,9%), la qual cosa revela un buit en la funció orientadora dels centres. Un 10% no s'adreça a ningú.

L'orientació educativa i professional és percebuda com a insuficient per una gran part de l'alumnat. Cal reforçar la figura de l'orientador/a als centres, ampliar-ne la disponibilitat i fer que l'acció orientadora arribi de manera proactiva a tot l'alumnat, amb especial atenció als qui no saben on adreçar-se.

9. PENSAMENT D'ABANDONAMENT ESCOLAR: PREVALENÇA I MOTIUS

Prevalença del pensament d'abandonament

24,5% Ha pensat a deixar els estudis	75,5% Mai ha pensat a deixar els estudis	2.634 Alumnes en situació de risc
--	--	---

Has pensat alguna vegada en deixar els estudis? 10.750 respostes

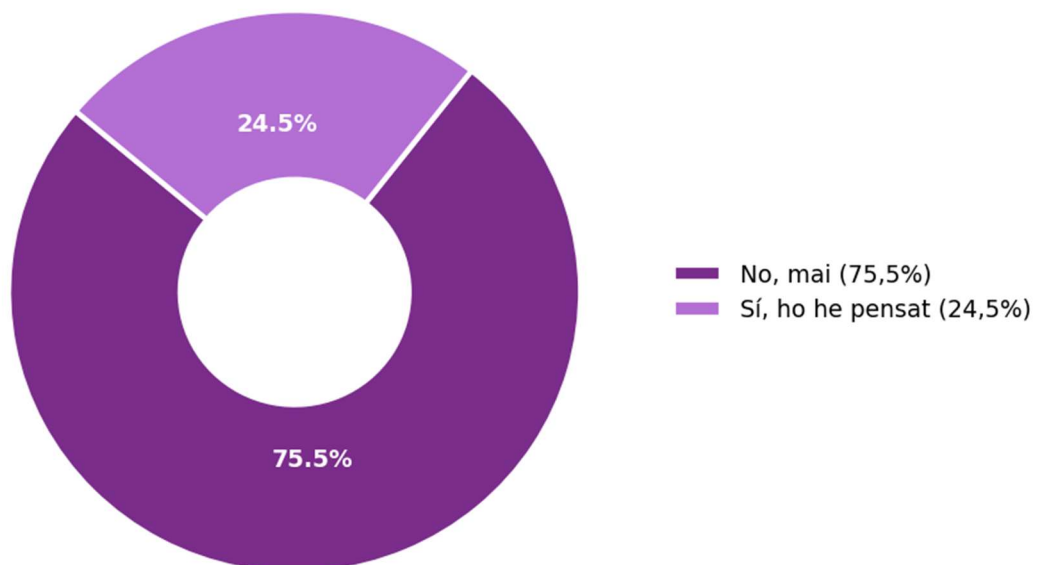
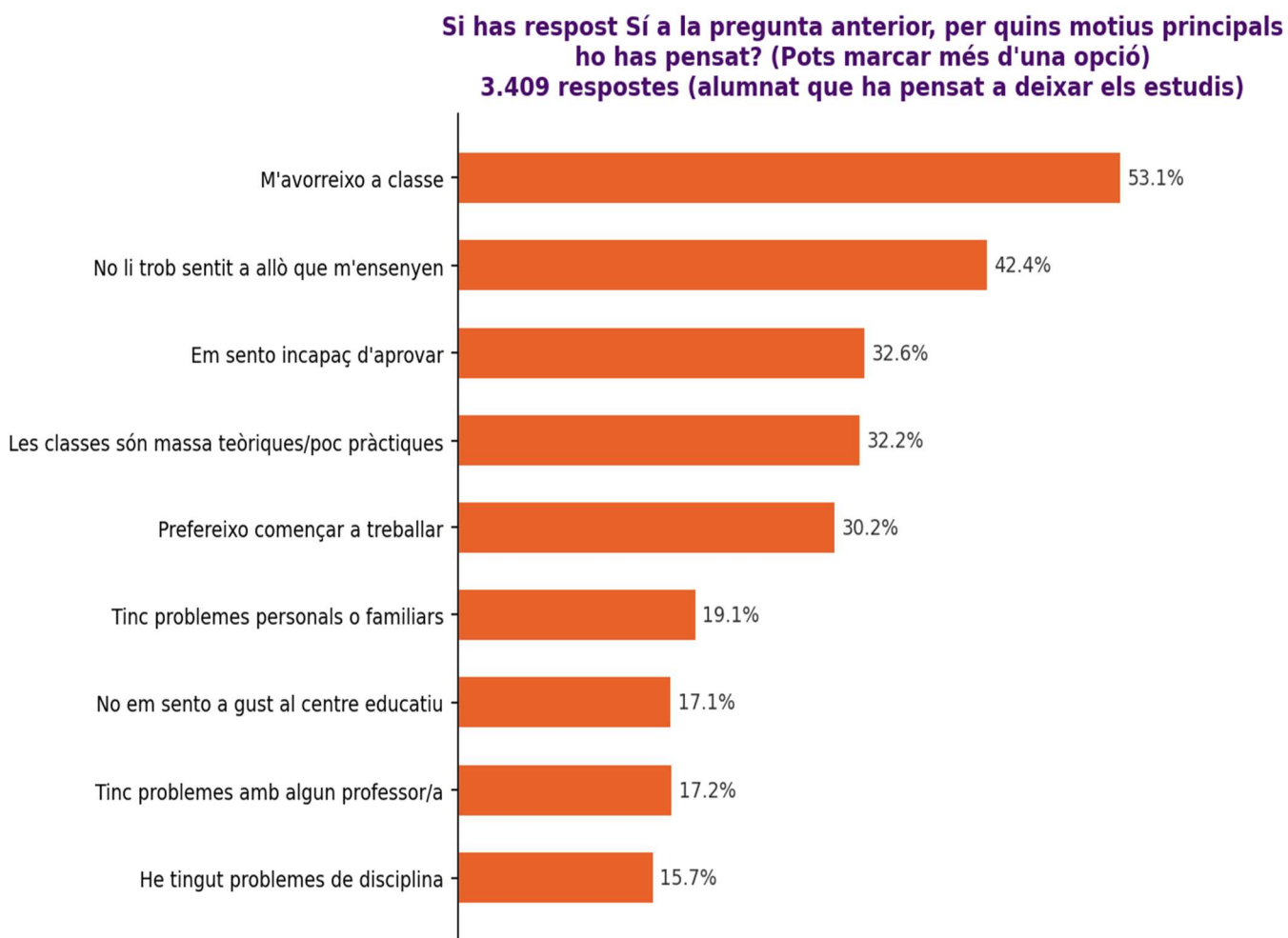

Figura 9.1. Prevalença del pensament d'abandonament escolar.

El **24,5%** de l'alumnat ha pensat en algun moment a deixar els estudis, xifra que en termes absoluts representa **2.634 alumnes** d'entre els 10.750 enquestats. Tenint en compte que la mostra cobreix una part important de l'alumnat de secundària i FPB de les Balears, aquest indicador és d'una gran rellevància per a les polítiques educatives de la comunitat autònoma.

Motius principals declarats per l'alumnat

% calculat sobre les 3.409 respostes de l'alumnat que ha pensat a deixar els estudis

Figura 9.2. Motius declarats per l'alumnat que ha pensat a abandonar els estudis (resposta múltiple, % sobre n=3.409 respostes de qui ha pensat a deixar els estudis).

Els motius més citats per l'alumnat que ha contemplat l'abandonament revelen una combinació de factors motivacionals, metodològics i personals:

Motiu	% sobre qui ha pensat a deixar	Valoració
M'avorreixo a classe	53,1%	Manca de connexió emocional i intel·lectual. El motiu més citat. Evidencia la necessitat urgent d'innovació metodològica.
No li trob sentit a allò que m'ensenyen	42,4%	Percepció de desconexió entre el currículum i la vida real. Quan els aprenentatges no es perceben com a útils, la motivació intrínseca cau.
Em sento incapaç d'aprovar	32,6%	La baixa autoeficàcia és un predictor potent de desvinculació. Molts alumnes interpreten les dificultats acadèmiques com a incapacitat personal.
Les classes són massa teòriques/poc pràctiques	32,2%	Complementa els motius anteriors. L'alumnat demana més pràctica, aplicació i participació.
Prefereixo començar a treballar	30,2%	En el context balear, el mercat turístic genera oportunitats d'inserció laboral immediata que tempta especialment l'alumnat de FPB i 4t ESO.
Tinc problemes personals o familiars	19,1%	Factors externs que requereixen un abordatge psicosocial específic i coordinació interinstitucional.

Els motius d'abandonament declarat responen a una combinació de factors interns (avorriment, manca de sentit, baixa autoeficàcia) i externs (pressions econòmiques, problemes familiars, atractiu del mercat laboral). Aquesta multidimensionalitat exigeix intervencions integrals que actuïn simultàniament sobre el clima d'aula, el suport emocional, l'orientació i les condicions de vida de les famílies més vulnerables.

10. EL PAPER DE LA FAMÍLIA

La implicació familiar és un dels factors de protecció més potents davant del risc d'abandonament escolar. La recerca educativa és unànime a assenyalar que quan les famílies estan implicades, pregunten, acompanyen i transmeten expectatives positives sobre la formació, la probabilitat que els joves continuïn els seus estudis augmenta significativament.

Disponibilitat de la família per ajudar

Quan tens problemes o dificultats al centre educatiu, està la teva família disposada a ajudar-te?
10.750 respostes

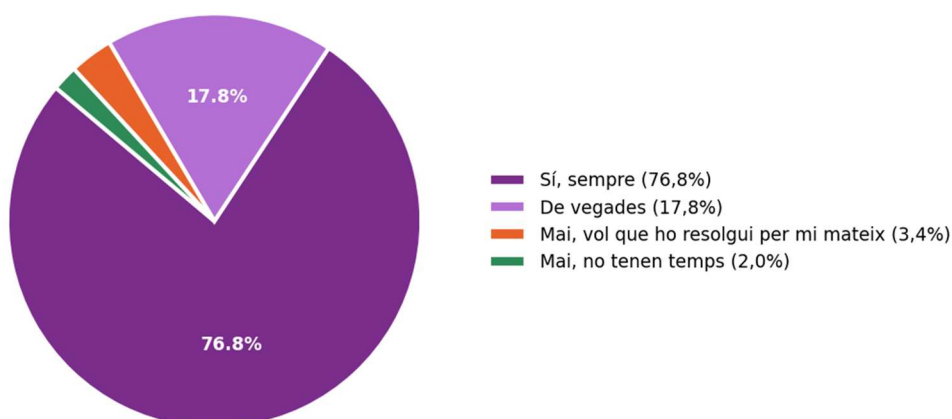

Figura 10.1. Disponibilitat de la família per ajudar l'alumnat en dificultats escolars.

El **76,8%** de l'alumnat compta sempre amb l'ajuda familiar. No obstant, el **5,4%** no rep suport familiar, bé per manca de temps o per criteris educatius d'autonomia.

Interès de la família per la vida escolar

Et demana la teva família habitualment com et van les coses al centre educatiu?
10.750 respostes

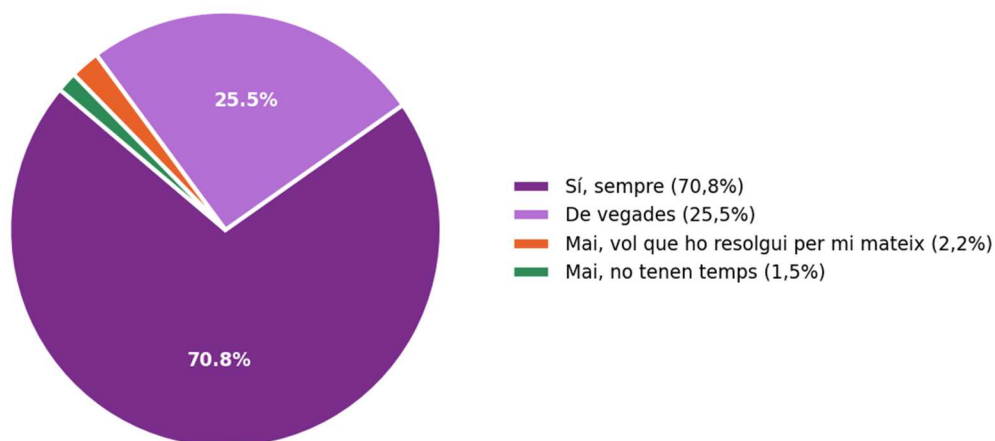

Figura 10.2. Freqüència amb la qual la família s'interessa per la vida escolar.

El **70,8%** reporta que la seva família s'interessa regularment per la seva vida escolar. El seguiment familiar és elevat, cosa que indica un context socioeducatiu relativament favorable.

Importància donada per la família als resultats acadèmics

Per a la teva família, és molt important que aprovis?
10.750 respostes

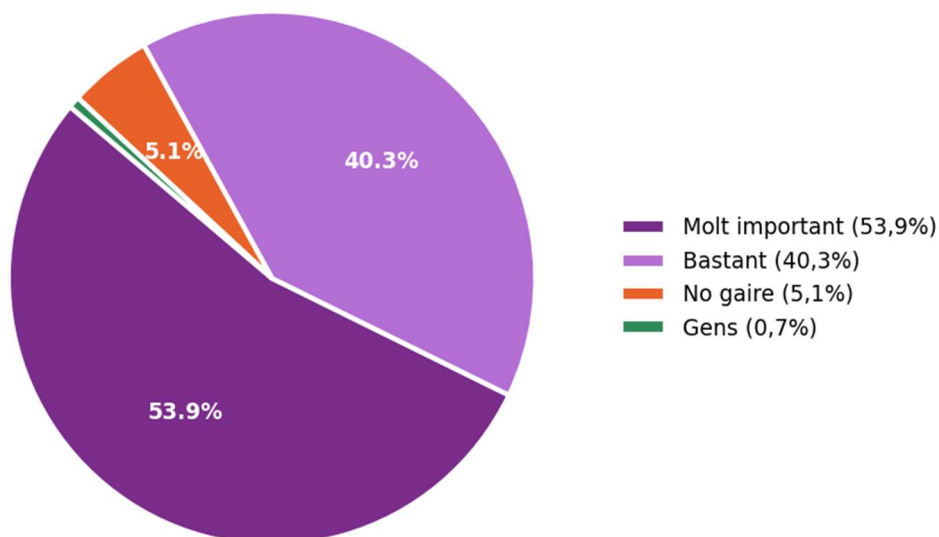

Figura 10.3. Importància atorgada per la família als resultats acadèmics.

El **94,2%** de les famílies considera molt o bastant important que el fill o filla aprovi. Unes expectatives familiars altes que cal acompanyar amb suport real i no únicament amb pressió.

Reacció familiar davant d'un hipotètic abandonament

Com creus que reaccionaria la teva família si decidissis deixar els estudis?
10.750 respostes

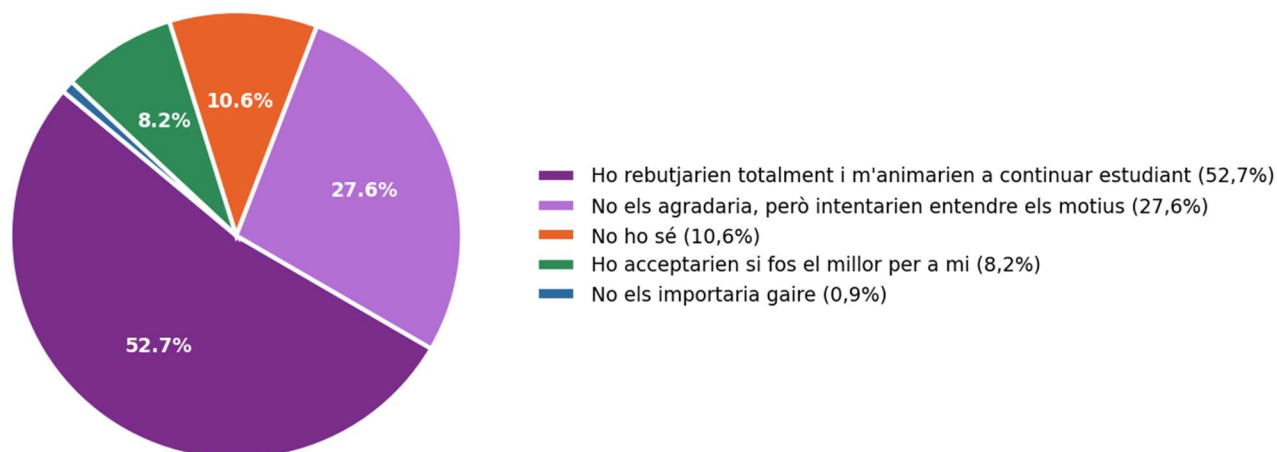

Figura 10.4. Reacció familiar esperada davant d'un hipotètic abandonament dels estudis.

El 52,7% creu que la seva família s'oposaria totalment a l'abandonament. El **8,2%** percep una família flexible, i el **0,9%** —unes 97 persones— creu que la família no mostraria interès. Aquests alumnes constitueixen un grup de màxima vulnerabilitat.

La implicació familiar és majoritàriament positiva, però no uniforme. Cal identificar i acompanyar les famílies que, per raons diverses, no poden exercir prou suport. Les escoles de mares i pares, els espais de participació familiar i els serveis de mediació familiar i escolar poden ser eines valuoses per enfortir el vincle entre les famílies i el centre educatiu.

11. FACTORS EXTERNS I OBSTACLES A LA REGULARITAT

Obstacles fora del centre educatiu

Creus que hi ha coses fora del teu centre (a casa teva, diners, situació familiar, problemes de salut...) que et dificulten estudiar o venir a classe amb normalitat?
10.750 respostes

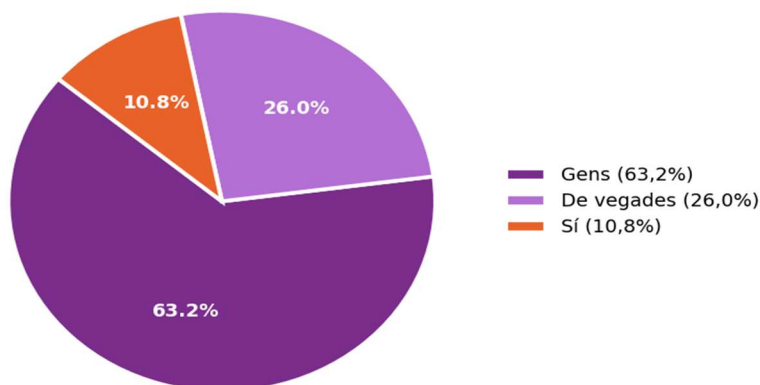

Figura 11.1. Presència de factors externs que dificulten la regularitat escolar.

El **63,2%** de l'alumnat declara que no hi ha factors externs que interfereixin en la seva vida escolar. Un **26,0%** els experimenta ocasionalment, i el **10,8%** —unes 1.161 persones— identifica factors externs significatius. Sumats, aproximadament 3.955 alumnes podrien estar experimentant obstacles externs de manera regular o ocasional.

Tipologia dels obstacles externs

Categoria	Descripció i impacte
Situació econòmica familiar	Necessitat de treballar per ajudar la família, manca de material escolar, dificultats per accedir a reforç acadèmic privat.
Problemes de salut	Malalties cròniques, salut mental (ansietat, depressió), diagnòstics tardans de TEA, TDAH o altres necessitats educatives específiques.
Conflictes i inestabilitat familiar	Separacions, situacions de violència domèstica, cura de familiars malalts, canvis de domicili freqüents.
Condicions d'habitatge	Superpoblació, absència d'un espai tranquil per estudiar, connexió a internet deficient o inexistent.
Entorns socials complexos	Pressió del grup d'iguals fora del centre, vincles amb dinàmiques de risc social.

La presència de factors externs significatius requereix una resposta que vagi més enllà de l'àmbit estrictament educatiu. La coordinació entre els centres, els serveis socials, els serveis de salut mental i les entitats del tercer sector és imprescindible per garantir que cap alumne o alumna no abandoni els estudis per motius sobre els quals no té control.

12. ANÀLISI QUALITATIVA: VEUS DE L'ALUMNAT

Metodologia d'anàlisi qualitativa

El qüestionari incorpora tres preguntes obertes que permeten recollir la veu de l'alumnat de manera lliure i no estructurada: una sobre factors externs que dificulten l'estudi, una altra sobre aspectes relacionats amb l'abandonament escolar no recollits en les preguntes anteriors, i una tercera sobre propostes de millora per al centre educatiu. L'anàlisi d'aquestes respostes permet complementar i contextualitzar les dades quantitatives amb la perspectiva subjectiva dels participants.

Propostes de millora suggerides per l'alumnat

Àmbit	Demanda de l'alumnat	Freqüència
Metodologia	Més activitats pràctiques, projectes i treball en equip	Molt alta
Relació docent	Professorat que escolti i respecti més l'alumnat	Alta
Continguts	Assignatures més connectades amb la vida real i el món laboral	Alta
Espais i recursos	Millora dels espais i dels recursos digitals	Mitjana
Convivència	Millora de la convivència i protocols contra el bullying	Mitjana
Orientació	Més orientació sobre futur professional i acadèmic	Mitjana
Horaris	Reducció de la càrrega acadèmica i revisió dels horaris	Mitjana
Participació	Més veu de l'alumnat en les decisions del centre	Moderada

Temes emergents en les respostes obertes

La desconexió curricular

Molts alumnes expressen, amb paraules molt diverses, la mateixa idea central: el que aprenen a l'escola no té relació amb el que els preocupa, els interessa o els serà útil. Aquesta percepció de 'no serveix per a res' és un factor de risc altament recurrent.

La figura del professorat com a àncora o com a barrera

Nombroses respostes feien referència al paper determinant dels docents. Quan un professor o professora connectava amb l'alumnat, mostrava interès i confiava, la percepció del centre

canviava radicalment. La variabilitat docent és percebuda com una de les principals injustícies del sistema.

La invisibilitat emocional

Molts alumnes expressen la sensació de no ser vistos/es, de passar desapercibuts/des. Frases com "Ningú se n'adona si no vinc" o "No li importo a ningú aquí" apareixen de manera recurrent i indiquen una manca de suport emocional.

La pressió acadèmica sense suport

La combinació d'altres exigències acadèmiques amb poc suport per afrontar-les genera sentiments d'impotència i frustració. L'alumnat no demana menys exigència, sinó més ajuda per assolir-la.

El desig de participar

Contràriament al que podria suposar-se, molts alumnes expressen el desig de participar activament, de tenir veu i de poder influir en allò que passa a les seves aules. La demanda de ser escoltats/es és molt present.

L'anàlisi de les respostes obertes ofereix una imatge molt coherent amb les dades quantitatives. L'alumnat vol aprendre, vol ser vist/a i vol participar. Les causes de la desconexió no solen ser individuals (manca de voluntat o capacitat) sinó sistèmiques: un currículum poc rellevant, unes metodologies poc motivadores, una estructura de suport insuficient i unes dinàmiques relacionals que no sempre generen confiança ni pertinença.

13. CONCLUSIONS I PROPOSTES DE MILLORA

Conclusions principals

Conclusió	Descripció
1. L'abandonament és una realitat present i multifactorial.	El 24,5% de l'alumnat ha pensat a deixar els estudis (2.634 alumnes). Les causes no responen a un únic factor sinó a la interacció de motivació, metodologia, relació docent, benestar emocional, context familiar i obstacles externs.
2. L'avorriment i la manca de sentit encapçalen els motius d'abandonament.	El 53,1% dels qui han pensat a deixar els estudis esmenten l'avorriment com a causa principal, i el 42,4% cita la manca de sentit dels aprenentatges. Això apunta a un problema de fons en la connexió entre el currículum i la realitat dels joves.
3. La transició a l'ESO és un moment crític.	El 46,2% de l'alumnat va viure el canvi d'etapa amb nerviosisme, preocupació o por. La qualitat de l'acollida en aquest moment és determinant per a la vinculació posterior.
4. El benestar emocional és un factor protector clau.	El 34,4% experimenta avorriment habitual, el 20,3% ansietat i el 8,1% se sent desconnectat/da. El sentiment de pertinença, la seguretat i les emocions positives al centre s'associen directament amb la continuïtat educativa.
5. La relació docent és variable però decisiva.	El 51,3% de l'alumnat percep que la relació depèn del professor/a. La confiança i el reconeixement individual per part del professorat és un dels factors amb major capacitat de canviar la trajectòria d'un alumne o alumna.
6. L'orientació educativa i professional és insuficient.	El 62,4% de l'alumnat demanaria més orientació sobre el futur. El 8,1% no té cap informació sobre les opcions post-ESO. La família és la primera font de consell, cosa que genera desigualtats en funció del capital cultural familiar.
7. La família és un factor protector majoritari però no universal.	El 76,8% compta sempre amb suport familiar. Però hi ha un grup vulnerable que no rep suport i que necessita que el sistema educatiu i social cobreixi aquest buit.
8. Els factors externs afecten una proporció significativa d'alumnat.	El 36,8% experimenta obstacles externs (econòmics, de salut, familiars) de manera regular o ocasional. Calen respostes coordinades entre educació, salut i serveis socials.

Propostes de millora

	Destinatari	Recomanació
1	Equips directius	Dissenyar i implementar protocols d'acollida sòlids per a l'alumnat que inicia l'ESO i la FPB, incloent tutories d'acollida, activitats de cohesió i figures de referència individuals.
2	Professorat	Invertir temps en formació contínua en metodologies actives, avaluació formativa i competències socioemocionals. Prioritzar pràctiques de reconeixement explícit dels progressos individuals de l'alumnat.
3	Orientadors/es	Ampliar i sistematitzar l'acció orientadora per arribar a tot l'alumnat, especialment als cursos de 3r i 4t d'ESO i a la FPB. Incorporar sessions individuals i grupals sobre itineraris formatius.
4	Tutors/es	Reforçar la funció tutorial com a espai de seguiment emocional i acadèmic. Identificar activament l'alumnat en situació de risc i activar protocols d'acompanyament primerenc.
5	Famílies	Participar activament en les activitats del centre, mantenir una comunicació regular amb el professorat i transmetre expectatives positives però realistes sobre la formació dels fills i filles.
6	Administració educativa	Reforçar els recursos de suport (psicopedagogs/es, treballadors/es socials, educadors/es) als centres amb major concentració d'alumnat en risc. Promoure coordinació interinstitucional.
7	CEIB / Conselleria	Dissenyar un pla específic de prevenció de l'abandonament escolar a les Illes Balears, amb indicadors de seguiment anual i estratègies diferencials per a cada tipologia de centre.

L'escola que retén és aquella en la qual cada alumne i alumna se sent vist/a, valorat/da i acompanyat/da; on els aprenentatges connecten amb la vida real; on el professorat creu en les capacitats de cada jove; i on la família i el centre caminen junts. Construir aquesta escola és una responsabilitat col·lectiva que requereix compromís, recursos i voluntat de canvi.

Informe elaborat a partir de les dades del Qüestionari sobre Abandonament Escolar · Illes Balears · Curs 2025–2026 · N = 10.750 respostes

Les dades han estat tractades de forma agregada i anònima. Els percentatges poden no sumar exactament el 100% per arrodoniment.